

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 22 września 2024 roku

ZEC.422.2.2024.KH

Szanowny Pan
Dr hab. Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie pilnych działań legislacyjnych mających na celu zaostrenie przepisów prawa dotyczących publikowania nieodpowiednich treści w sieci, zwanych patotreściami. Występowanie zachowań niezgodnych z normami społecznymi w sieci to coraz poważniejszy problem, zwłaszcza w kontekście ochrony dzieci i młodzieży.

Do Rzeczniczki Praw Dziecka wpływa wiele spraw od rodziców i obywateli, zaniepokojonych treściami, do jakich mają dostęp młodzi ludzie w sieci. Szczególnie mam tu na myśli treści obejmujące zachowania takie, jak: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, nadmierne spożywanie alkoholu, poniżanie, zażywanie narkotyków, nakłanianie małoletnich do spożywania alkoholu, używanie substancji odurzających, przemoc wobec zwierząt, niszczenie rzeczy czy znieważanie osób uczestniczących lub postronnych.

Kwestią wymagającą podkreślenia jest fakt, że w tzw. patostreamach występują konkretni ludzie – osoby pokrzywdzone przemocą czy poniżaniem, a ich nękanie odbywa się w czasie rzeczywistym. Niejednokrotnie platformy dają możliwość wpłacania pieniędzy, aby prezentowane agresja czy poniżanie eskalowały.

Takie treści oraz ich eskalowanie poprzez zachęcanie do wpłat ma bardzo negatywny wpływ na psychikę młodych ludzi i kształtujący się ich kręgosłup moralny oraz etyczny. Badania pokazują (FDDS, RPO, 2019), że ponad 37 proc. młodych ludzi ogląda patotreści w internecie, co trzecia osoba udostępnia materiały, komentuje je lub „lajkuje”. Niepokojąco wysoki jest też odsetek młodych osób (38 proc.), które zgadzają się z tym, że zamieszczanie takich nagrań w sieci to dobry sposób na zarabianie pieniędzy.

Niestety, obowiązujące prawo przestało nadążać za szybko zmieniającą się internetową rzeczywistością. Obecnie, twórcy tego typu treści mogą być ścigani na podstawie obowiązujących przepisów dotyczących m.in. uporczywego nękania, publicznego znieważenia, prezentowania i posiadania treści pornograficznych z udziałem małoletniego, przemocy czy nawoływania do samookaleczeń, samobójstw i innych autodestruktywnych zachowań. Jednakże, ze względu na brak jednoznacznych regulacji wprost penalizujących patotreści, a także problemy w interpretacji dotyczącej ww. czynów w kontekście twórców internetowych, można zaobserwować zniechęcenie społeczeństwa do zgłaszania tego typu treści organom ścigania oraz nieskuteczność działania wymiaru sprawiedliwości.

Z uwagi na powyższe, doceniając działania Ministra Sprawiedliwości mające na celu poprawę bezpieczeństwa i przestrzegania praw dzieci oraz przez wzgląd na wcześniejsze, pionierskie działania Pana Ministra, mające na celu zdefiniowanie problemu patotreści i walki z nimi, zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie pilnych działań legislacyjnych przewidujących odpowiedzialność za rozpowszechnianie treści za pośrednictwem sieci teleinformatycznej, poprzez transmisję obrazu lub dźwięku albo udostępnianie zapisu obrazu lub dźwięku, przedstawiających popełnienie konkretnych czynów zabronionych.

Z wyrazami szacunku

Monika Horna-Cieślak

Rzeczniczka Praw Dziecka